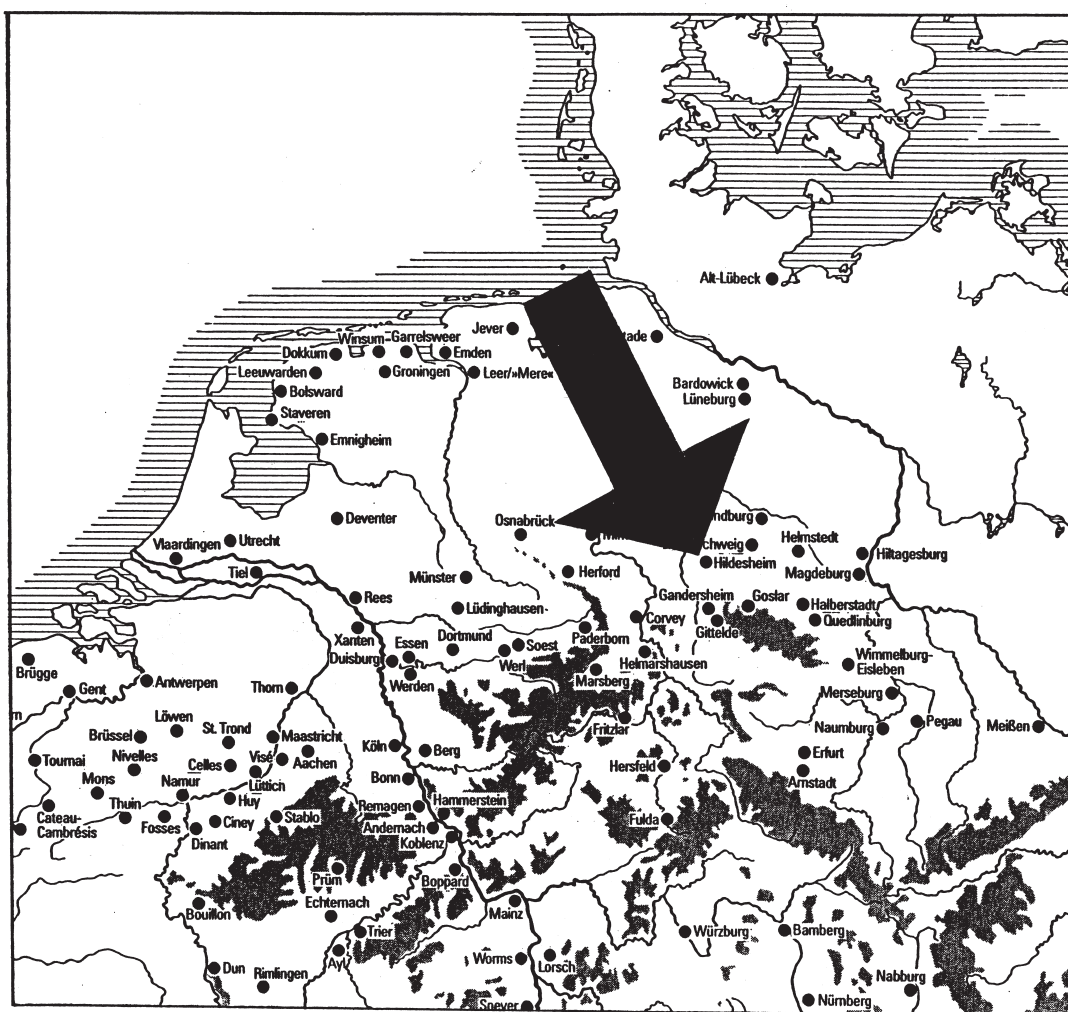

Hildesheim

*En studie av den vikingatida
myntningen utifrån de
svenska fynden*

B-uppsats i arkeologi vid
Stockholms universitet VT 1996
av Erica Wårhem
Handledare Christoph Kilger

ABSTRACT

This paper is trying to establish a relative and absolute chronology for the coins struck at Hildesheim, Niedersachsen, Germany, during the late Viking Age and if possible try to decide which bishop or king is responsible for the different types. The analysis is based on coins found in Sweden.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Introduktion	
1.1. Inledning	2
1.2. Syfte	2
1.3. Frågeställning	2
1.4. Materialavgränsning	2
1.5. Metod	2
1.6. Definitioner	2
2. Bakgrund	
2.1. Kort historik om myntorten	3
2.2. Forskningshistorik	3
3. Typkatalog och analys	4
3.1. Typer som ej längre förs till Hildesheim	10
4. Resultat	11
4.1. Källkritik	11
5. Sammanfattning	11
6. Referenser	12
Appendix	
Kronologi	
Fyndlista	

1. INTRODUKTION

1.1 INLEDNING

Uppsatsen behandlar vikingatida mynt från Hildesheim, funna i Sverige. Mynt präglade i det tyska riket utgjorde huvuddelen av myntimporten till Sverige under sen vikingatid, ca 950-1150.

Jag vill tacka Christoph Kilger och Kenneth Jonsson samt övriga på numismatiska forskningsgruppen för tålamod och engagemang.

1.2 SYFTE

Syftet med denna uppsats är att försöka ordna typerna från Hildesheim kronologiskt. Detta innebär bland annat att försöka bestämma myntherre ochpräglingstid för de olika typerna.

1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR

Går det att göra en relativ kronologi för Hildesheim?

Går det att göra en absolut kronologi för Hildesheim?

Går det att bestämma myntherre ochpräglingstid för alla mynt?

1.4 MATERIALAVGRÄNSNING

Materialet begränsas till att omfatta de mynttyper som av Hermann Dannenberg förts upp under Hildesheim samt två ytterligare typer som senare förts till Hildesheim. Några av de typer som tidigare av Dannenberg attribuerats till Hildesheim utgår dock. Se även avsnitt 3.1.

1.5 METOD

Fyndsammanställningen har skett utifrån Gert Hatz publikation *Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit*. I denna redovisas alla tyska mynt som påträffats i svenska vikingatida fynd före 1974. Fynd som påträffats senare redovisas i *NNÄ, Nordisk Numismatisk Årsskrift*. I den officiella fyndpublikationsserien *CNS, Corpus Nummorum Saeculorum*, beskrivs fynden mer utförligt. Med tiden kommer alla fynd att redovisas genom *CNS*. Jag har även använt mig av opublicerade fyndlistor för att lokalisera de mynt som härstammar från Hildesheim.

Mynten har lagts in på en databas med hjälp av Kenneth Jonssons stora databas "*Tyskfynd*" över alla svenska fynd av tyska mynt. I den har alla fynd Kenneth Jonsson-nummer, KJ. Jag har sorterat mynten efter fyndens t.p.q. och Dbg-nummer och sedan behandlat var typ för sig för att försöka bestämmapräglingstid och myntherre.

Ett mynt går inte att typbestämma (från Gannarve, KJ 347) och har därför ej medtagits i analysen.

Fem mynt ingår i ett oklart fyndsammanhang och har utelämnats ur denna studie.

1.6 DEFINITIONER

Nedan förklaras de specialuttryck som förekommer i uppsatsen.

Dbg (nr)	Det nummer som varje mynttyp fått av den tyske numismatikern Hermann Dannenberg. Se även avsnitt 2.2.
Efterprägling	Mynt som präglats med annat mynt (från annan myntort) som förebild. Förebilden utgjordes av populära mynttyper, ofta från välkända myntorter som exempelvis Köln. Motiven och omskrifterna blev ofta förvanskade.
Frånsida	Myntets baksida. Anger ofta myntort. Se även åtsida.
Fält	Område i mitten på ett mynt. Innehåller ofta ett motiv.
Myntherre	Den person som låtit prägla myntet. Vad gäller Hildesheim ofta biskopen.
Myntort	Den ort där mynttypen präglats.
Omskrift	Den text som löper längs kanten på ett mynt.
Präglingstid	Den tidsperiod under vilken en mynttyp präglas.
Sverige	Med "Sverige" avses dagens gränser (inkl. Blekinge, Halland och Skåne).
T.p.q.	Terminus post quem (tidpunkt efter vilken). Anger tidigast möjligapräglingssår för yngsta myntet i ett fynd och ger på så sätt en datering av hela fyndet. Generellt kan man säga att ju större fynd desto säkrare datering.
Typ	Mynt som präglats med samma eller mycket likartad åt- och frånsida.
Variant	Mynt som kan föras till samma typ men som uppvisar mindre olikheter.
Åtsida	Myntets framsida. Den sida av myntet som anger myntherre. Om myntherre

saknas gäller den sida som anger myntort. Anges varken myntherre eller myntort gäller (godtyckligt) den sida som anses lämpligast.

De landskap som förekommer i uppsatsen förkortas enligt följande:

Bl	Blekinge	Dr	Dalarna
Go	Gotland	Me	Medelpad
Na	Närke	Sk	Skåne
Sm	Småland	Sö	Södermanland
Up	Uppland	An	Angermanland
Öl	Öland		

2. BAKGRUND

2.1 KORT HISTORIK OM MYNTORTEN

Hildesheim ligger i Niedersachsen, ca 30 kilometer sydöst om Hannover. Staden uppstod under tidig medeltid vid ett vadställe längs landsvägen mellan Magdeburg och Köln. Ett biskopssäte grundades redan 815. S:t Maria är dess skyddshelgon.

Under medeltiden var staden en betydande konststad. Dess berömmelse grundar sig framför allt på några av de arbeten som biskop Bernward (993-1022) lät utföra.

Biskoparna i Hildesheim hade ofta en mycket stark ställning liknande hertigars. De hade inte bara andlig utan också världslig makt över ett landområde med Hildesheim som centrum. Biskoparna var förutom kyrko- och klostergrundare och konst- och vetenskapsfrämjare även organisatörer av andliga och världsliga angelägenheter. Under Ottonerna (och även senare) fanns en nära förbindelse mellan domkapitlet och hovkapellet. Hildesheim gällde som hemstift för Ottonerna. Förutom biskop Bernward var även biskoparna Dietmar (1038-1044), Azelin (1044-1054) och Hezilo (1054-1079) medlemmar av hovkapellet och kanslerämbetet. Under senare delen av medeltiden uppstod motsättningar mellan staden Hildesheim och biskopsdömet. Detta ledde med tiden till att biskopsdömet inflytande minskade och staden frigjorde sig. Endast i andliga frågor var biskoparnas makt oförändrad (Dannenberg 1876, Kluge 1993, Lexikon des Mittelalters, NE).

Ett problem är att det inte finns bevarat något dokument som rör mynträtt från den tid som de första mynten härrör från. Kluge menar att ett sådant ändå bör ha funnits. Ett annat särtecken är att Bernward är en av de första biskoparna som sätter sitt namn och sin bild på mynten (Kluge 1993:323f).

2.2 FORSKNINGSHISTORIK

Hermann Dannenberg typbestämde och katalogiserade de vikingatida tyska mynten i sitt stora arbete *Die deutschen Münzen der Sächsischen und Fränkischen Kaiserzeit* vilket utgavs i fyra band mellan 1876 och 1905. Mynten är sorterade efter präglingsort, väl beskrivna och i de flesta fall avbildade. Även bakgrundshistoria om myntorterna finns med.

Vera Jammer (Hatz) har i sin doktorsavhandling *Die Anfänge der Münzprägung im Herzogtum Sachsen (10. und 11. Jahrhundert)* gjort en sammanställning av de mynttyper som präglades i Sachsen på 900- och 1000-talet. Mynten är ordnade efter präglingsort och kronologiserade. Även Jammer redovisar myntorternas historia (Jammer 1952).

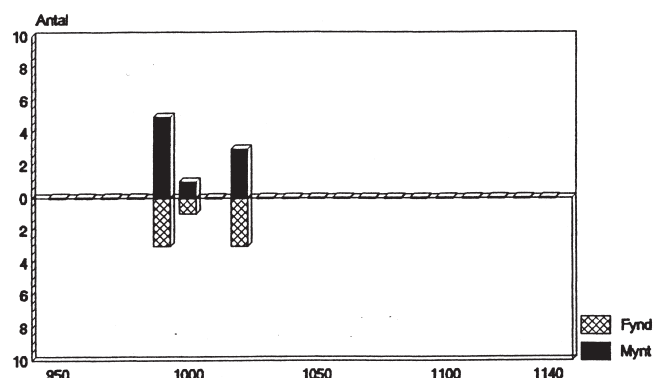
Bernd Kluge har skrivit en artikel i katalogen *Bernward von Hildesheim und das Zeitalter der Ottonen* till utställningen i Hildesheim 1993. Artikeln heter *HILDENESHEIM und MVNDBVRUC. Bischof Bernward als Münzherr* och behandlar bland annat de mynt från Hildesheim som har biskop Bernward som myntherre.

Även den finske numismatikern Helmer Salmo behandlar mynt från bland annat Hildesheim i sitt verk *Deutsche Münzen in vorgeschichtlichen Funden Finlands*, där han redogör för de finska fynden av vikingatida mynt (Salmo 1948).

3. TYPKATALOG OCH ANALYS

1.

Dbg 706

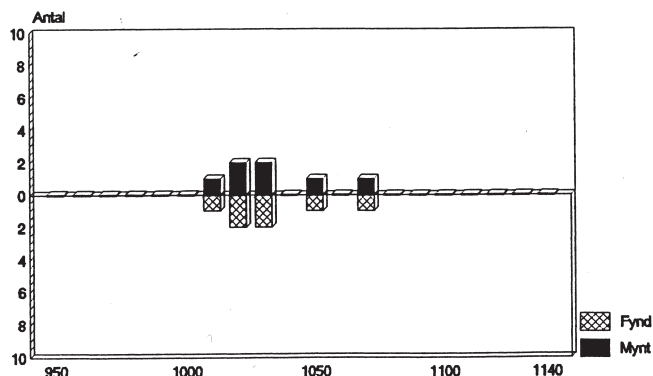
Åts. Omskrift +DIGR`A+REX. I fält kors med ODDO i vinklarna.

Frs. Omskrift 2CAMARIA. I fält träkyrka vars torn går upp i omskriften med tre kulor.

Mynterre är enligt Dannenberg kung/kejsar Otto III (Dannenberg 1876). Kluge menar dock att det är fel att sätta kungen som mynterre så fort biskopen inte nämns i omskriften och anser istället att detta mynt bör ha biskop Bernward som mynterre, då det uppenbarligen har präglats på en reguljär myntort (Kluge 1993). Förebild är Otto-Adelheid-mynten som började präglas ca 991 (Jonsson, muntl. medd.) och snart därefter börjar Hildesheims myntning av denna typ. De tidigaste svenska mynten har t.p.q. 991 (Vivlings, Go) och sammanlagt har 9 ex. hittats i Sverige. Otto-Adelheid-typen präglades på många orter även efter det att Otto kröntes till kejsare. Jag anser att präglingen i Hildesheim bör ha upphört runt 1005, då nästa typ (Dbg 710 med varianter) tar över.

2.

Dbg 710/710c

Åts. Omskrift BERNWARD EPS. I fält huvud med diadem i vänsterprofil.

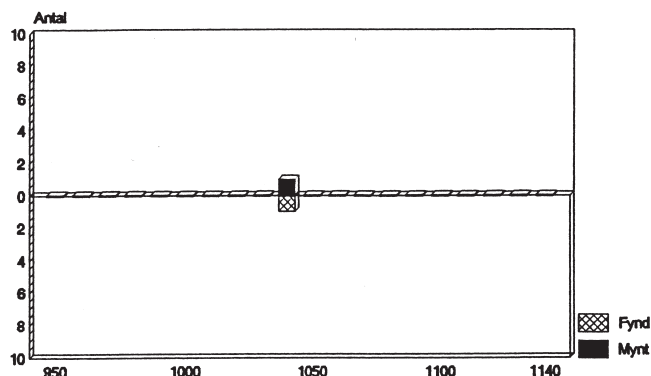
Frs. Omskrift HILDENESHEM. I fält kors med kula i andra och fjärde vinkeln.

I Sverige har 7 mynt i lika många fynd påträffats.

För analys se nr 4.

3.

Dbg 710b

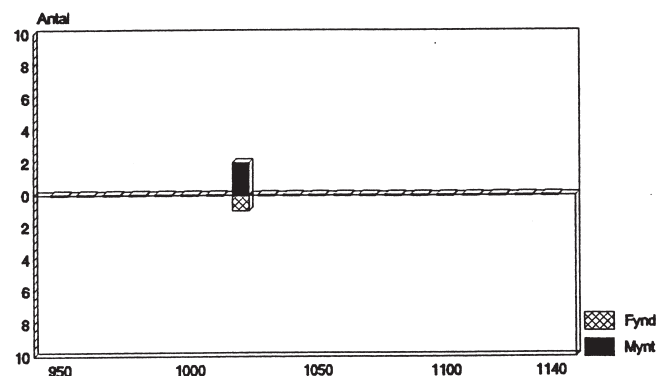
Åts. Omskrift BERNVVARDEPS. Fält som Dbg 710/710c.

Frs. Omskrift HILDENESEM. I fält tre kulor på rad.

Denna typ har endast påträffats i ett ex. i Sverige. Det fyndet är nedlagt senare än präglingstiden.
För analys se nr 4.

4.

Dbg 711

Åts. Omskrift BERWARDEPS. I fält huvud i högerprofil.

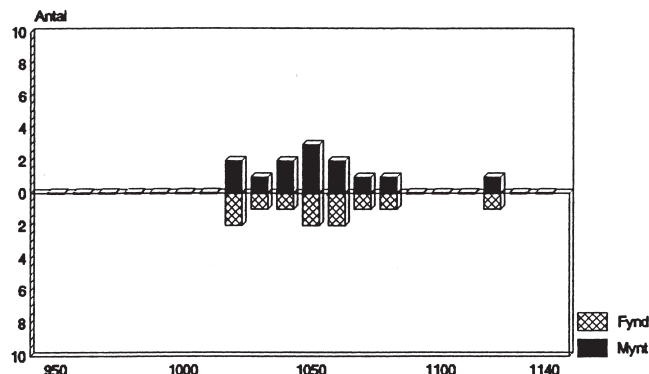
Frs. Omskrift HILDEWESHEM. I fält kors.

Denna typ är funnen i två ex. i ett fynd i Sverige.

Dessa tre typer (Dbg 710/710c, Dbg 710b och Dbg 711) har biskop Bernward (993-1022) som myntherre. De bör ha präglats mellan ca 1000-1022, men jag har svårt att göra någon inbördes kronologi på grund av det ringa antalet svenska fynd. I de svenska fynden, liksom i den större samling som Kluge har undersökt, (Kluge 1993) uppträder dock Dbg 710/710c före de andra och jag väljer därför att sätta den något tidigare. Även Kluge sätter Dbg 710/710c före Dbg 710b och Dbg 711 på stilmässiga grunder. Präglingstiden bör vara ca 1000-1005. Dbg 711 respektive Dbg 710b är svåra att inbördes ordna kronologiskt. Det bör sägas att varken Jammer eller Kluge gör någon tidsmässig åtskillnad på dessa. Jag har på stilmässiga grunder placerat Dbg 710b före Dbg 711. Dbg 711 uppträder första gången i ett fynd från Leissower Mühle med t.p.q. 1011. Som förslag på präglingstid har jag ca 1005-1010 för Dbg 710 och ca 1010-1022 för Dbg 711.

5.

Dbg 712/712a

Dbg 712 och Dbg 712a skiljer sig endast åt genom omskrifterna.

Dbg 712:

Åts. Omskrift +GODEHARDVS EPS. I fält huvud i högerprofil.

Frs. Omskrift HILDENESHEIM. I fält mur med tre torn (kyrka ?).

Dbg 712a:

Åts. Omskrift +GODEHARDVS·EPS. Fält som Dbg 712.

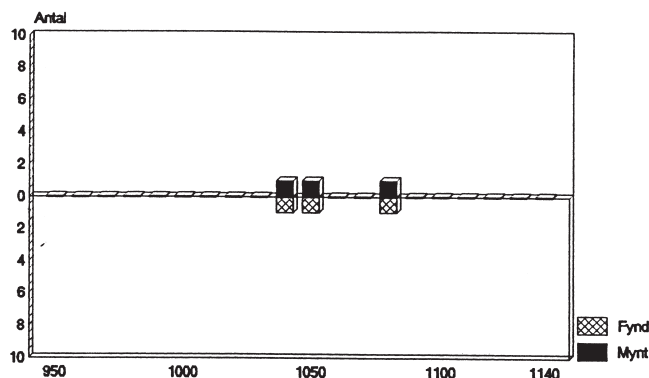
Frs. Som Dbg 712 men omskriften löper spegelvänt.

Av Dbg 712/712a har sammanlagt 14 mynt i 12 fynd påträffats i Sverige.

Mynterre är biskop Gotthard (1022-1038). Dessa mynt bör ha börjat präglas snart efter hans tillträde då de tidigaste svenska fynden har t.p.q. 1024 (Djuped, An) resp. 1025 (Lilla Klintegårde, Go). Jag kan inte sätta en säker tidpunkt för präglingens slut men väljer att använda tidigare delen av biskopens ämbetstid som möjlig präglingstid, på grund av att biskop Gotthard möjligen är mynterre även för nästa typ, nr 6. Präglingstid för nr 5 blir därför 1022-1030.

6.

Dbg 714

Åts. Omskrift +S=CAMARIA. I fält beslöjat huvud i högerprofil.

Frs. Omskrift HILDENESHEIN. I fält byggnad.

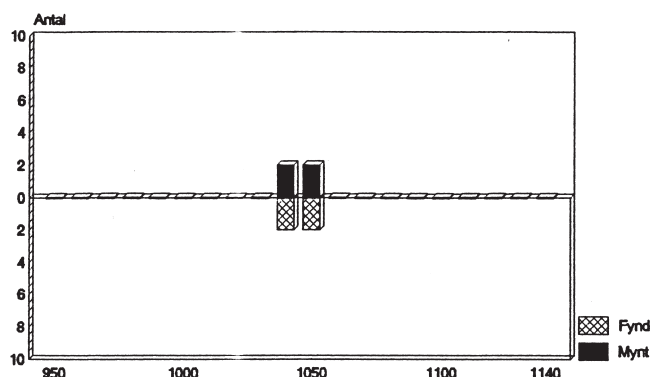
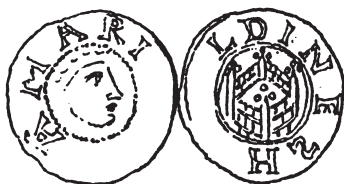
Denna typ har i Sverige påträffats i tre fynd, vardera med ett ex.

Dannenberg menar att detta mynt bör föras till biskop Gotthard på grund av dess likhet med Dbg 712/712a.

Jammer är av samma åsikt. De svenska fynden ger ingen ledtråd då de är så få vilket ger stor osäkerhet och tidigaste t.p.q. är 1047 (Lilla Klintegårde, Go), vilket möjliggör biskop Gotthard (1022-1038), biskop Dietmar (1038-1044) eller biskop Azelin (1044-1054) som mynterre. Jag väljer dock att föreslå biskop Gotthard som mynterre på grund av den storleksmässiga likheten med Dbg 712/712a och det faktum att denna typ uppträder i ett tyskt fynd med t.p.q. 1034 (Mecklenburg) och ett danskt med t.p.q. 1038 (Enegård, Bornholm) men detta är en mycket osäker bedömning. I vilket fall bör präglingstiden börjat senare än för Dbg 712/712a och som förslag på präglingstid har jag ca 1030-1038. Enligt Kilger är dock Mecklenburg ett mycket osäkert fynd och om typen började präglas redan 1030 bör den finnas med i något av de stora fynden på 1030-talet, t.ex. Lübeck, t.p.q. 1038. Dbg 714 bör enligt Kilger istället föras till biskop Dietmar och präglingstiden bör vara 1038-1044 (muntl. medd.).

7.

Dbg 717

Åts. Omskrift AMARI. I fält krönt(?) huvud i högerprofil.

Frs. Omskrift LDINEZH. I fält fyrhörig byggnad.

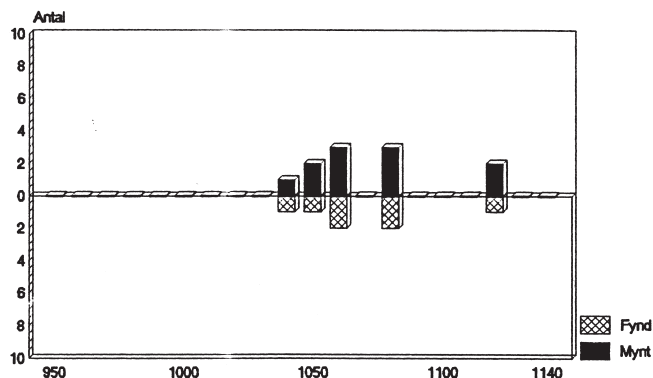
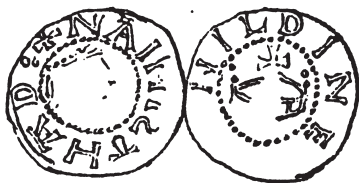
Dbg 717a skiljer sig genom att det inte finns någon antydning till krona, samt frånsidans omskrift H(il)DINEZH. Det finns inga ex. av Dbg 717a i Sverige.

I Sverige har Dbg 717 påträffats i fem ex. i lika många fynd.

Byggnaden på frånsidan liknar starkt den på biskop Azelins mynt (Dbg 713). De svenska fynden medger biskop Azelin som myntherre då tidigaste t.p.q. är 1047 och hans ämbetsperiod börjar 1044. Då den svenska myntimporten på 1030- och tidiga 1040-talet är liten (Kilger, muntl. medd.) har jag även tittat på utländska fynd. Dbg 717 finns med i ett fynd från Pronstorf, t.p.q. 1036, vilket skulle innebära biskop Gotthard. Detta fynd är dock litet, endast 53 mynt, vilket gör att dess t.p.q.-värde är något osäkert. Enligt Jonsson bör Pronstorffyndets nedläggningstid snarare ligga nära 1040 än 1035 (muntl. medd.). Biskop Dietmar börjar sin ämbetsperiod 1038 och är en annan möjlig myntherre. Man kan med viss säkerhet säga att detta mynt bör vara senare än Dbg 714 på grund av de stil- och storleksmässiga likheterna med Dbg 713. Jag väljer att föreslå biskop Dietmar som myntherre och använder hans ämbetsperiod 1038-1044 som möjlig präglingstid, men med reservation för att typen kan vara präglad redan under biskop Gotthards sena ämbetsår.

8.

Dbg 718

Åts. Omskrift +NAI(HI?)THAD. I fält huvud med diadem i högerprofil.

Frs. Omskrift HILDINE. I fält byggnad?

Dbg 718a och Dbg 718b skiljer sig endast genom omskrifterna.

Dbg 718a har åts. +NA THAD, frs. AL HEI

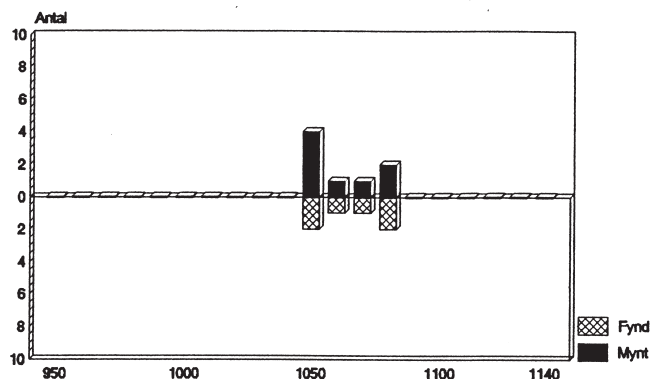
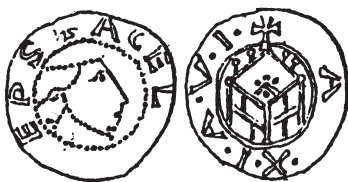
Dbg 718b har åts. NA THAD, frs. AI+ EA N.

Denna typ har påträffats i 8 fynd med sammanlagt 10 mynt.

Dannenberg anser att denna typ antagligen är en efterprägling. Han menar att eftersom frånsidan så tydligt visar ortnamnet, kan inte även åtsidans omskrift vara ett ortnamn, även om Neustadt, som det erinrar om, länge varit egen stadsdel i Hildesheim med egen förvaltning. Det är möjligt att denna typ är en efterprägling av Magdeburgmynt (Dbg 648) och att det inte är någon biskop som är myntherre utan istället kungen/kejsaren Heinrich III. Präglingstiden bör i så fall ha legat runt 1040-1046. Se även typ nr 10.

9.

Dbg 713

Åts. Omskrift +ACEL__EPS. I fält huvud i högerprofil.

Frs. Omskrift +_A_X·I·A·V·I·. I fält fyrhörnig byggnad.

Dbg 713a och Dbg 713b skiljer sig endast genom omskrifterna.

Dbg 713a har åts. ACEL(I)NOE(PS), frs. __NAI.

Dbg 713b har åts. __LBRE(P), frs. __X·I·A·V·I·.

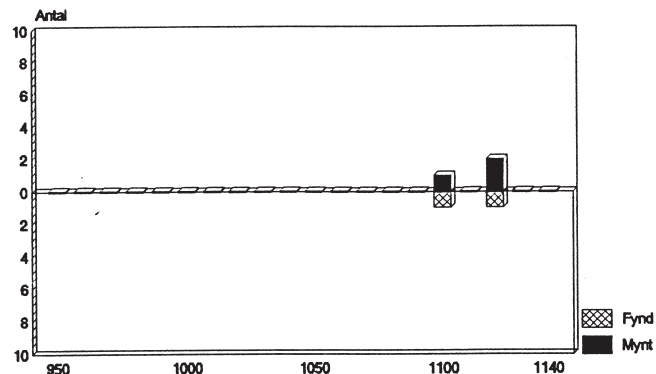
Salmo har ett ex. med omskrift åts. +__L__OE_S, frs. +__L__EN__HEIM (Salmo 1948:206).

Av denna typ (med varianter) har påträffats 8 ex. i 6 fynd i Sverige.

Mynterre är biskop Azelin (1044-1054). Det tidigaste svenska fyndet har t.p.q. 1050 (Garde, Go). Det finns dock ett tidigare danskt fynd av denna typ, (Hågerup t.p.q. 1048). Typen finns däremot inte med i något av de stora svenska fynden från 1047. Detta gör att jag anser att Dbg 713:s präglingstid bör infalla 1048-1054.

10.

Dbg -

Åts. Omskrift _HE_N(RIC)__IR. I fält bröstbild, framvänd, med krona. Ovanpå kronan ett kors.

Frs. Omskrift +HI__NESHEM. I fält kyrka med två högre och två lägre torn. Över denna en hand.

Av denna typ har tre ex. påträffats i Sverige, i två olika fynd.

Potin har sett två ex. av detta mynt, med omskrifterna åts. +HEI__R resp. +_I__MPR, samt frs.

+HILD__HEIM resp. +H__HEIM. Han kallar åtsidans bild för "härskare" och handen på fransidan

beskrivs som välsignande. När det gäller att avgöra mynterre och präglingstid väljer jag att ansluta mig till

Potins åsikt. Han menar att åtsidans omskrift bör i sin helhet innebära HEINRICVS IMPERATOR. Då hans

fynd har t.p.q. 1090 kan tre kejsare komma i fråga, nämligen Heinrich II (1002-1024, kejsare sedan 1014),

Heinrich III (1039-1056, kejsare sedan 1046) samt Heinrich IV (1056-1106, kejsare sedan 1084). Potin menar

att framställningen tyder på Heinrich III. Detta är även Jonssons åsikt (muntl. medd.). Sedan övergår Potin till att

diskutera fransidans bild. Han menar att noggrannheten i framställningen tyder på att det är en särskild kyrka

som avbildas. Vanligast under medeltiden är att man avbildar katedralen som var huvudkyrka. Domkyrkan i

Hildesheim brann ner 1046. Den byggdes upp igen, återinvigdes 1061 och var fullständigt återuppbyggd 1079.

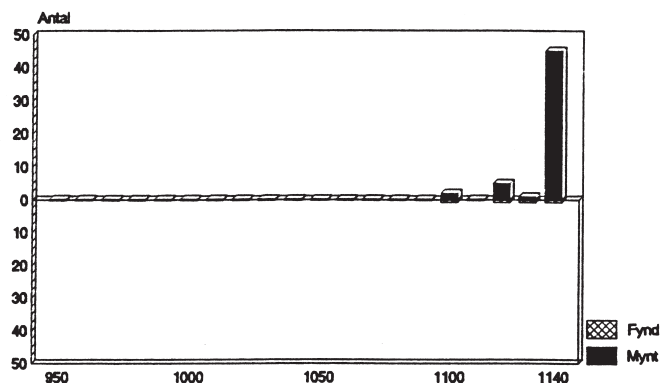
Dessa båda årtal ligger under Heinrich IV:s regeringstid, men innan han kröns till kejsare 1084. Därav följer att antingen präglades typen senare än 1084, eller så hör den till Heinrich III:s kejsartid 1046-1056. Under tiden som domkyrkan var oanvändbar, 1046-1061, fungerade Mikaelsskyrkan som huvudkyrka. Potin har sett ett fotografi av en trämodell från 1600-talet, föreställande Mikaelsskyrkan och menar att det finns en betydande likhet med myntets avbildning. Den välsignande handen ska då skydda Mikaelsskyrkan från att drabbas av samma öde som domkyrkan. Potin har som präglingstid valt 1046-1054 (Potin 1970:37-39). Jag väljer att använda hela Heinrich III:s kejsartid, 1046-1056, med reservation för att denna typ kan ha präglats även senare. Enligt Jonsson förekom det ofta att man använde regentsnamn och -titlar som ej längre gällde (muntl. medd.). Det kan här vara fråga om så kallade Peterspenningar som skulle finansiera återuppbyggnaden av domkyrkan (Kilger, muntl. medd.).

11.

Dbg 1903

Dbg 1904

Åts. Omskrift +VDOEPISCOPV. I fält framvänd bröstbild av biskop med kräkla och bok.

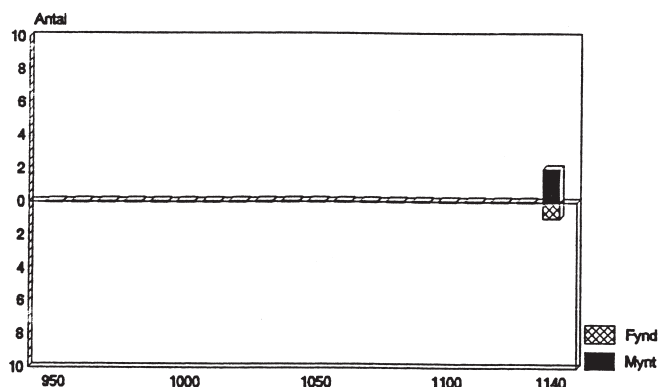
Frs. Omskrift S SCRVDXDEI. I fält kors med symboler i de fyra vinklarna.

Jag väljer att föra Dbg 1903 och Dbg 1904 med respektive varianter till en och samma typ och även föra andra liknande mynt till samma typ. Totalt finns då 53 mynt av denna typ i 4 fynd i Sverige. Större delen, 43 mynt, kommer från Burge, t.p.q. 1143. Gemensamt för alla dessa är åtsidan samt fransidans omskrift. Skiljaktigheter finns bara vad gäller symbolerna i korsets vinklar på fransidan. Som exempel kan nämnas små kors, korsstavar, ringar och kulor i olika sammansättningar. Det kan vara fråga om någon kronologisk åtskillnad men då dessa mynt kommer från så få fynd har jag inte möjlighet att avgöra detta. Burgefyndet är nu föremål för en större undersökning.

Det råder dock inget tvivel om att biskop Udo (1079-1114) är myntherre. Tyvärr kan jag inte med ledning av så få fynd avgöra präglingstiden. I och med att det finns så många varianter är det möjligt att den präglats under en lång tidsperiod, kanske hela hans ämbetsstid.

12.

Dbg -

Åts. Omskrift _(B)RVNIN VS(E). Fält som nr 11.

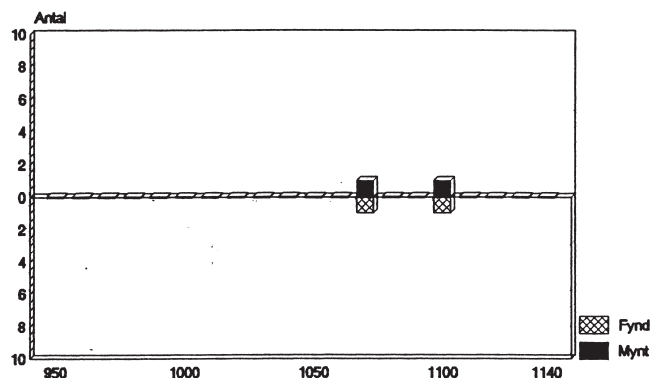
Frs. Som nr 11.

Detta är en fortsättning på biskop Udos myntning. Endast myntherrens namn är utbytt. Biskop Brunings ämbetsstid infaller mellan 1115 och 1118 och detta bör också vara myntets präglingstid. Endast två mynt av denna typ är funna i Sverige, båda i Burgefyndet (t.p.q. 1143).

3.1. TYPER SOM TIDIGARE FÖRTS TILL HILDESHEIM

Som tidigare nämnts har vissa typer som av Dannenberg förts till Hildesheim senare attribuerats till andra myntorter. Redan tidigare har Dbg 707 och Dbg 709 förts till Strassburg och Dbg 719 till Mundburg. Detsamma gäller Dbg 715, Dbg 715a, Dbg 716 och deras respektive oboler Dbg 1603 och Dbg 1604 som förts till Strassburg. Av dessa typer har endast tre ex. (varianter av Dbg 715) påträffats i Sverige. Dessutom har Dbg 710a förts till Mundburg på grund av samstämmigheten med Dbg 719.

Dbg 710a

Åts. Omskrift +BERNWARD P. Fält som Dbg 710/710c.

Frs. Omskrift IN NOMINE DN (=DOMINE) AMEN. I fält svävande kors.

Frånsidans omskrift finns i flera varianter. Salmo har JIVN9INIHONN (Salmo 1948:204). Jammer menar att frånsidan är en efterprägling av Lüneburgsmynt från tidigt 1000-tal (Bernhard I, 973-1011) och att omskriften i original lyder IN NOMINE DN (=DOMINE) AMEN (Jammer 1952:78, 84). I Sverige har man funnit två ex. av denna typ från två olika fynd, båda nedlagda långt efterpräglingstiden. Kluge behandlar detta mynt under Mundburg på grund av likheten med Dbg 719, samt det faktum att denna typ, till skillnad från Dbg 710/710c, Dbg 710b och Dbg 711, ej anger Hildesheim som myntort. Biskop Bernward var myntherre även i Mundburg. Kluge har dessutom gjort stampundersökningar av dessa typer och funnit att Dbg 710a och Dbg 719 i vissa fall präglats med samma åtsidesstamp (Kluge 1993).

4. RESULTAT

Syftet med uppsatsen var att försöka ordna kronologiskt de mynt som präglats i Hildesheim. Frågeställningarna var: Går det att göra en relativ kronologi för Hildesheim?

Går det att göra en absolut kronologi för Hildesheim?

Går det att bestämma myntherre och präglingstid för alla mynt?

Svar:

En relativ kronologi har gått att göra, med vissa reservationer. Det har inte skett några stora förändringar jämfört med traditionell uppfattning (Dannenberg, Jammer, Kluge). Jag placerar biskop Bernwards typer i ordningen Dbg 710c, Dbg 711, Dbg 710b, vilket innebär skillnad gentemot Jammers ordning. Dbg 718 och Dbg 717 hamnar före biskop Azelins typ Dbg 713. Vissa av Dannenbergs typer förs sedan en tid till andra myntorter (se även avsnitt 3.1.). En absolut kronologi har varit svårare att uppnå. Ett problem är att man inte vet om präglingen varit kontinuerlig, vilket innebär att det kan vara svårt att avgöra när en typ slutat präglas, i synnerhet då flera av Hildesheims biskopar har långa ämbetsperioder. Arbetet med denna uppsats har gett mig uppfattningen att Hildesheims myntning är oregelbunden vad gäller omfattning och typvariation. Varför saknas t.ex. biskop Hezilo (1054-1079) som myntherre? Möjligheten finns ju dock att han i framtiden kommer att få någon/några typer attribuerade till sig, då det idag finns många mynttyper som är obestämda. Tyvärr har inte tiden räckt till för att gå vidare med denna och andra oklarheter. Vad gäller myntherre och präglingstid så har de inte att med säkerhet gått att bestämma för de anonyma typerna Dbg 714, Dbg 717 och Dbg 718. Även för vissa övriga typer har den absoluta präglingstiden varit svår att bestämma. Jag anser dock att jag lyckats visa vissa möjligheter och avfärda andra.

4.1. KÄLLKRITIK

De svenska fynd som innehåller mynt från Hildesheim är relativt få och det totala antalet mynt från Hildesheim är litet. Flera typer finns i ett antal som understiger 10 ex. vilket gör att osäkerheten vad gäller datering blir stor.

T.p.q.-värden är ibland osäkra, i synnerhet om fynden är små. Ibland kan ett värde "x" innebära att fyndet är nedlagt år "x" - "x"+2-3 år.

Den begränsade tiden för arbetet med denna uppsats har medfört att all tillgänglig litteratur ej har kunnat bearbetas. Mycket numismatisk litteratur är på tyska, och då mina kunskaper i tyska är något begränsade kan detta vara en källa till missförstånd och felaktigheter.

5. SAMMANFATTNING

Uppsatsen behandlar 118 mynt som har ansetts härstamma från Hildesheim. Mynten har registrerats och bearbetats med hjälp av dator för att ordnas kronologiskt. Efter typindelning har jag försökt utröna myntherre och präglingstid för de olika typerna. Detta har lett till att jag har försökt att göra en relativ jämte en absolut kronologi för Hildesheims myntning. I den relativa kronologien har vissa förändringar skett jämfört med traditionell uppfattning. Den absoluta kronologien är i några fall osäker. Vissa typer har förts till andra myntherrar än tidigare, men för flertalet av dessa råder osäkerhet, vilket kan leda till än fler förändringar i framtiden.

6. REFERENSER

Berghaus, Peter 1951. Deutsche Münzen in Myntkabinettet Stockholm. *Hamburger Beiträge zur Numismatik*. Häfte 5. Hamburg.

CNS. Corpus Nummorum Saeculorum IX-XI qui in Suecia reperti sunt 1-. Stockholm 1972-.

Dannenberg, Hermann 1876-1905. *Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit*. Band 1-4. Berlin.

DMS. Danmarks middelalderlige skattefund. Köpenhamn 1992.

Hatz, Gert 1974. *Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit*. Lund.

Jammer, Vera 1952. Die Anfänge der Münzprägung im Herzogtum Sachsen (10. und 11. Jahrhundert). *Numismatische Studien*. Häfte 3/4. (red. Hävernicks, W.) Hamburg.

JBM. Jahresberichte des Vereins für mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde. Nr 5, 1840. Schwerin.

Kluge, Bernd 1993. HILDENESHEM und MVNDBVRUC. Bischof Bernward als Münzherr. *Bernward von Hildesheim und das Zeitalter der Ottonen. Katalog der Ausstellung Hildesheim 1993*. Hildesheim, Mainz am Rhen.

Lexikon des Mittelalters. München, Zürich 1977-.

NE. Nationalencyklopedin. Höganäs 1989-.

NNA. Nordisk Numismatisk Årsskrift. Helsingfors, Köpenhamn, Oslo, Stockholm. 1936-.

Potin, Vsevolod M. 1970. Einige seltene deutsche Denare des 11. Jahrhunderts aus der Sammlung der Staatlichen Eremitage, Leningrad. *Hamburger Beiträge zur Numismatik*. Häfte 24. Hamburg.

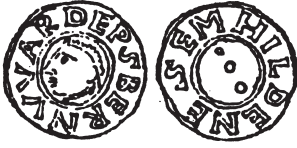
Salmo, Helmer. 1948. *Deutsche Münzen in vorgeschichtlichen Funden Finlands*. Helsingfors.

Muntliga uppgiftslämnare

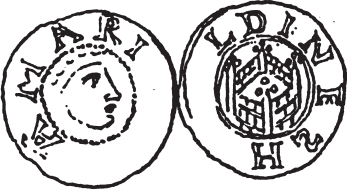
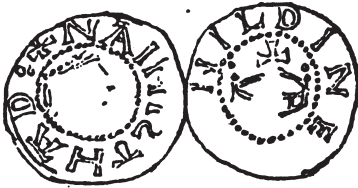
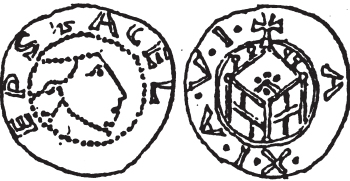
Prof. Kenneth Jonsson, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholm.

Christoph Kilger, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholm.

KRONOLOGI

REFNR		DBGNR	MYNTHERRE	PRÄGLINGSTID	ANTAL FUNNA I SVERIGE	T.P.Q.
1		706	K. Otto III eller B. Bernward	991-1000 993-1000	9	991-1027
2		710/710c	B. Bernward	1000-1005	7	1018-1070
3		710b	B. Bernward	1005-1010	1	1047
4		711	B. Bernward	1010-1022	2	1023
5		712/712a	B. Gotthard	1022-1030	14	1024-1120
6		714	B. Gotthard eller B. Dietmar	1030-1038 eller 1038-1044	3	1047-1089

KRONOLOGI, forts.

REFNR		DBGNR	MYNTHERRE	PRÄGLINGSTID	ANTAL FUNNA I SVERIGE	T.P.Q.
7		717	B. Dietmar (eller B. Gotthard)	1038-1044 (1035-1038)	5	1047-1089
8		718	K. Heinrich III(?)	1040-1046	10	1042-1120
9		713	B. Azelin	1048-1054	8	1050-1089
10			K. Heinrich III	1046-1056	3	1107-1120
11		1903/1904/v	B. Udo	1079-1114	53	1107-1143
12			B. Bruning	1115-1118	2	1143

HILDESHEIM

Typer

KJ	Tp4	Tp4 ty	Fyndort	La	Ant	Ty	Mus	Inv. nr	Myntort	Titel	Namn	Ar1	Ar2	Wårhem	Dbg	V	Ref2	V	Anmärkning
419.0	991.0	991.0	Vivlings	Go	809	242	SHM	17746	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1
419.0	991.0	991.0	Vivlings	Go	809	242	SHM	17746	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1
663.0	994.0	994.0	Kvarne (Lillängen)	Go	1008	365	SHM	12956	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	986	1	706	v	0		
940.0	996.0	996.0	Klockarebacken	Sk	937	642	SHM	14452	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1
940.0	996.0	996.0	Klockarebacken	Sk	937	642	SHM	14452	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1
69.0	1002.0	1002.0	Digeråkra	Go	1318	821	SHM	18744	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		
43.0	1024.0	1024.0	Glamunds II	Go	735	447	KMK	101644	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	1002	1	706	v	0		Salmo 53:1
275.0	1027.0	1027.0	Öster Ryfles	Go	1939	1097	SHM	4556	Hildesheim	Kg.	Otto III	983	996	1	706	v	0		Åts. ///WARDEFS, frs. //LDENESH//
686.0	1018.0	1014.0	Skäggs	Go	572	257	SHM	1456	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		
941.0	1024.0	1024.0	Grönby	Sk	1461	671	SHM	2185	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		
903.0	1034.0	1034.0	Sandtorp	Na	600	317	SHM	14935	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		Åts. BERNWARDDEFS, frs. HILDENESHEM
633.0	1039.0	1039.0	Karls	Go	1343	205	GF C	10396	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		1/2 ex
589.0	1053.0	1051.0	Garde	Go	673	439	SHM	3344	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		Fr. H/I
550.0	1070.0	1070.0	Stale	Go	5922	3304	SHM	803	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	0		Åts. B///ARDEFS, frs. HILDENE////
35.0	1047.0	1047.0	Sanda	Dr	1304	1153	DM	13950	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	3	710	b v	0		Åts. BERNVVAR///, frs. HU/DE/ESHEM.
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	4	711	c	0		
1735.0	1024.0	1024.0	Djuped	An	1445	719	SHM	16295	Hildesheim	B	Bernward	1022	1038	5	712	a	0		
684.0	1025.0	1025.0	Lilla Klintegårde	Go	1246	676	SHM	5804	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
1148.0	1035.0	1031.0	Thuleparken	Sö	414	313	EM	19799	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
86.0	1047.0	1039.0	Ånge	Go	1142	738	SHM	2232	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. +GODEHARDVS /PS,frs.+HILDENESHEM
86.0	1047.0	1039.0	Ånge	Go	1142	738	SHM	2232	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. +GODEHARDVS /PS,frs.+HILDENESHEM
256.0	1050.0	1047.0	Gerete	Go	1732	930	SHM	1219	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
256.0	1050.0	1047.0	Gerete	Go	1732	930	SHM	1219	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
607.0	1055.0	1055.0	Stora Bjärs	Go	1209	1100	GF C	9708	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
1137.0	1060.0	1046.0	Blacksta vicarage	Sö	697	137	SHM	7218	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
493.0	1070.0	1060.0	Liffide	Go	621	484	SHM	3171	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Fr. MI
550.0	1070.0	1070.0	Stale	Go	5922	5304	SHM	803	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. ARDVS , frs. HILDENE *Lkn.712.*
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öl	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
683.0	1047.0	1047.0	Lilla Klintegårde	Go	552	400	SHM	980	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
343.0	1056.0	1056.0	Mickels	Go	250	196	SHM	8693	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
273.0	1089.0	1089.0	Stora Sojdebby	Go	2395	1418	SHM	14091	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Schnittger 773
1923.0	1042.0	1039.0	Fröslunda	Öl	164	115	SHM	16047	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Efterpr.?
62.5	1059.0	1057.0	Stumle	Go	1310	1042	KMK	101844	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	KMK	100829	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
935.0	1068.0	1068.0	Fjälkinge	Sk	646	361	SHM	3453	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. +A/E/////S
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öl	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. ///I///, frs. ///ES/// (Fr. lkn. 718)
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öl	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Fr. byggnad som Dbg 713.
588.0	1089.0	1089.0	Broungs	Go	552	507	SHM	5618	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. som Dbg 714.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Åts. +SC///ARIA
683.0	1047.0	1047.0	Lilla Klintegårde	Go	552	400	SHM	980	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Fr. HU/D/E H
590.0	1048.0	1047.0	Garde	Go	335	203	SHM	11619	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		

594.0	1051.0	1051.0	1051.0	Grausne	Go	639	532	SHM	8214	Hildesheim	0	0	8	717	0		
607.0	1055.0	1055.0	1055.0	Stora Bjärs	Go	1209	1100	GFC	9708	Hildesheim	0	0	8	717	0	Äts. +//M//, frs. //ILD//VIT	
547.0	1089.0	1089.0	1089.0	Findarve	Go	3560	3100	SHM	1076	Hildesheim	0	0	8	717	?		
592.0	1050.0	1047.0	1047.0	Garde	Go	854	669	KMK	100751	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
1105.0	1051.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
1105.0	1051.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
1105.0	1051.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
52.0	1066.0	1056.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
1557.0	1079.0	1079.0	1079.0	Vennarn, Glädjen	Up	1546	700	SHM	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
554.0	1084.0	1084.0	1084.0	Änggård	Go	1042	872	SHM	21026	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
273.0	1089.0	1089.0	1089.0	Stora Sojdebby	Go	2395	1418	SHM	14091	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9		
517.0	1107.0	1107.0	1107.0	Hallsarve	Go	838	243	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1046	1056	10	Äts. //EINRICV ///, frs. +//L//N//M.	
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1039	1056	10	Äts. /HE/N(RIC)/IR, frs. +HI//NESHEM. Potim*.	
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1039	1056	10	Äts. /HE/N(RIC)/IR, frs. +HI//NESHEM. Potim*.	
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1039	1056	10		
517.0	1107.0	1106.0	1106.0	Hallsarve	Go	838	243	SHM	23040	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
517.0	1107.0	1106.0	1106.0	Hallsarve	Go	838	243	SHM	23040	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
5.0	1120.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
230.0	1130.0	1130.0	1130.0	Tornsarve	Go	2000	1700	SHM	814	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1903	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1903	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	0
477.0	1143.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904</	

477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPIS///S, frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, Frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+V OE/////VSL Frs +HIL//NESHEI.
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Salmo 53:24.
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, Frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, Frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, Frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	1/2 ex Äts.+VDOEPISCOPV, frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	1/2 ex Äts.+VDOEPISCOPV, frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0	Äts.+VDOEPISCOPV, Frs. +S/SCRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Bruning	1115	1118	12	0	0	0	Äts. //(B)RVNIN VS(E), frs. +/CRVXDEI
477.0	1143.0	1143.0	Burge	Go	2959	2772	SHM	28830	Hildesheim	B	Bruning	1115	1118	12	0	0	0	Äts. //(B)RVNIN VS(E), frs. +/CRVXDEI
347.0	1120.0	1120.0	Gannarve	Go	1239	1064	SHM	17747	Hildesheim?			0	0	0	0	0	0	HBN.5,1951,S.17,Nr.15.

HILDESHEIM

Fyndorter

KJ	Tpq	Tpq ty	Fyndort	Lä	Ant	Ty	Mus	Inv. nr	Myntort	Titel	Namn	Är1	Är2	Wärtem	Dbg	V	ReÖ	V	Anmärkning
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim			0	0	7	718	0			
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1039	1056	10	718	v	0		Äts. som Dbg 714.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	K	Heinrich III	1039	1056	10	0	0	0		Äts. /HE/N(RIC)/IR, frs. +HIL//NESHEM. Poim*.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1903	v	0		Äts. /HE/N(RIC)/IR, frs. +HIL//NESHEM. Poim*.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Ekkurs 40.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Ekkurs 41.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Äts.+VIC(H)///VSM, frs.(R)VC/////S).Söerd 289.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Ekkurs 42.
5.0	1120.0	1120.0	Johannishus	Bl	4157	3456	SHM	3491	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Äts.+VICHS SO(RVSM), frs.(RVY)//O/ VHS S.Söerd 289
35.0	1047.0	1047.0	Sanda	Dr	1304	1153	DM	13950	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	3	710	b	v	0	Äts. BERVVVAR///, frs. HIL/DE/ESHEM.
43.0	1024.0	1024.0	Glammonds II	Go	735	447	KMK	101644	Hildesheim	Kg	Otto III	983	1002	1	706	v	0		
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	KMK	16181	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim			0	0	7	718	0			
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	718	0			
52.0	1066.0	1056.0	Snaualds	Go	1192	1007	SHM	16181	Hildesheim			0	0	7	718	0			
62.5	1059.0	1057.0	Stumle	Go	1310	1042	KMK	101844	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	718	0			
69.0	1002.0	1002.0	Digeråkra	Go	1318	821	SHM	18744	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	0			
86.0	1047.0	1039.0	Ånge	Go	1142	738	SHM	2232	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Äts.+GODEHARDVS /PS,frs.+HILDENESHEIM
86.0	1047.0	1039.0	Ånge	Go	1142	738	SHM	2232	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		Äts.+GODEHARDVS /PS,frs.+HILDENESHEIM
230.0	1130.0	1130.0	Tomsarve	Go	2000	1700	SHM	814	Hildesheim	B	Udo	1079	1114	11	1904	v	0		Jmf Burge.
256.0	1050.0	1047.0	Gerete	Go	1732	930	SHM	1219	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
256.0	1050.0	1047.0	Gerete	Go	1732	930	SHM	1219	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	0		
273.0	1089.0	1089.0	Stora Sojdeby	Go	2395	1418	SHM	14091	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	714	0			Schnittger 773
273.0	1089.0	1089.0	Stora Sojdeby	Go	2395	1418	SHM	14091	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	713	0			Salmo 53:1
275.0	1027.0	1027.0	Öster Ryfles	Go	1939	1097	SHM	4556	Hildesheim			0	0	6	714	0			
343.0	1056.0	1056.0	Mickels	Go	250	196	SHM	8693	Hildesheim			0	0	6	714	0			
347.0	1120.0	1120.0	Gannarve	Go	1239	1064	SHM	17747	Hildesheim?			0	0	0	0	0			HBN.5,1951,S.17,Nr.15.
419.0	991.0	991.0	Vivings	Go	809	242	SHM	17746	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1
419.0	991.0	991.0	Vivings	Go	809	242	SHM	17746	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	v	0		Salmo 53:1

[illegible]

589.0	1053.0	1051.0	Garde	Go	673	439	SHM	3544	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	0	Frs. H/I
590.0	1048.0	1047.0	Garde	Go	335	203	SHM	11619	Hildesheim	B	Azelin	0	0	8	717	0	Frs. HI/D/E/H
592.0	1050.0	1047.0	Garde	Go	854	669	KMK	100751	Hildesheim	B		1044	1054	9	713	0	
594.0	1051.0	1051.0	Grausne	Go	639	532	SHM	8214	Hildesheim	B		0	0	8	717	0	
607.0	1055.0	1055.0	Stora Bjärs	Go	1209	1100	GF C	9708	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	0	
607.0	1055.0	1055.0	Stora Bjärs	Go	1209	1100	GF C	9708	Hildesheim	B		0	0	8	717	0	
633.0	1039.0	1039.0	Karls	Go	1343	205	GF C	10396	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	0	
663.0	994.0	994.0	Kvarne (Lillangen)	Go	1008	365	SHM	12956	Hildesheim	Kg	Otto III	983	986	1	706	0	Äts. +SC//ARIA
683.0	1047.0	1047.0	Lilla Klintegårde	Go	552	400	SHM	980	Hildesheim	B		0	0	6	714	0	
684.0	1047.0	1047.0	Lilla Klintegårde	Go	552	400	SHM	980	Hildesheim	B	Gothard	0	0	8	717	0	
684.0	1025.0	1025.0	Lilla Klintegårde	Go	1246	676	SHM	5804	Hildesheim	B	Bernward	1022	1038	5	712	a	Äts. ///WARDEPS, frs. //LDENESH//
686.0	1018.0	1014.0	Skaggs	Go	572	257	SHM	1456	Hildesheim	B	Otto III	993	1022	2	710	c	
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	0	
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	4	711	0	
893.0	1023.0	1021.0	Stige	Me	2007	1395	SHM	12079	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	4	711	0	
903.0	1034.0	1034.0	Sandtorp	Na	600	317	SHM	14935	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	1/2 ex
935.0	1068.0	1068.0	Fjälkinge	Sk	646	361	SHM	3453	Hildesheim	B		0	0	7	718	0	
940.0	996.0	996.0	Klockarebacken	Sk	937	642	SHM	14452	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	v	Salmo 53:1
940.0	996.0	996.0	Klockarebacken	Sk	937	642	SHM	14452	Hildesheim	Kg	Otto III	983	996	1	706	v	Salmo 53:1
941.0	1024.0	1024.0	Grönby	Sk	1461	671	SHM	2185	Hildesheim	B	Bernward	993	1022	2	710	c	Äts. BERNWARDEPS, frs. HILDENESHEM
1105.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	713	0	
1105.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	713	v	
1105.0	1051.0	1051.0	Torlarp	Sm	191	122	SM/V	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	713	v	
1137.0	1060.0	1046.0	Blacksta vicarage	Sö	697	137	SHM	7218	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	
1148.0	1035.0	1031.0	Thuleparken	Sö	414	313	EM	19799	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	Salmo 53:22
1557.0	1079.0	1079.0	Venngrun, Gladjen	Up	1546	700	SHM	0	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	713	a	
1735.0	1024.0	1024.0	Djuped	An	1445	719	SHM	16295	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	0	
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öi	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Azelin	1044	1054	9	713	a	Äts. +AJE/////S
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öi	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Gothard	1022	1038	5	712	a	Äts. ///I ///, frs. /// ES///. (Frs. likn. 718)
1772.0	1084.0	1084.0	Stora Haglunda	Öi	1024	848	SHM	18287	Hildesheim	B	Gothard	0	0	7	718	0	Esstpr.?
1923.0	1042.0	1039.0	Frösslunda	Öi	164	115	SHM	16047	Hildesheim	B		0	0	7	718	0	

